

Tietoyhteiskunnan myyttejä ja todellisuutta

Antti Kasvio (toim. 2005). **Tietoyhteiskunta: myytit ja todellisuus**. Tampere University Press.

Analyttisessa ja varsin tuhdissa tietopakettissa pohdiskellaan eri näkökulmista tietoyhteiskuntaan liitettyjä myyttejä ja niiden todenperäisyyttä. Tietoyhteiskuntaan liitetyt oletukset, mielikuvat ja tutkimuksen välittämä tieto tietoyhteiskunnan todellisesta kehityksestä eivät aina vastaa toisiaan. Tietoyhteiskuntaan kohdistetaan edelleenkin hyvin paljon erilaisia odotuksia.

Tietoyhteiskunta on ollut keskeinen termi teknologian, talouden ja yhteiskunnan kuvailussa 1990-luvun alusta asti. Enää termi ei kuitenkaan ole jatkuvasti julkisissa keskusteluissa ja kirjoituksissa esillä. Metafora ei myöskään ole yksiselitteisen aukoton kuvaamaan meneillään olevan teknologisen murroksen ja kehityksen keskeisintä sisältöä.

Teos ilmentää tietoyhteiskuntaan liittyvän tutkimuksen valtavaa poikkiteollisuutta,

niin empiirisesti kuin käsitteellisestikin. Kirjan artikkelit edustavat laajaa tutkimuskirjoa ja erityyppisiä tutkimusmenetelmiä. Kirjoittajat perustavat argumentaationsa niin tilastolliseen tietoon, haastatteluihin kuin alan laajan tutkimuskirjallisuuden tuntemukseen.

Hyvin monta näkökulmaa valaiseva teos pyrkii selventämään epämääräisyydet, joita sisältyy nykyiseenkin tietoyhteiskuntadiskurssiin. Artikkeleissa esitetään pohdintoja tietoyhteiskuntaan iskostuneiden myyttien ja imagojen häilyvyydestä.

Kirjoittavat tuovat myös vahvasti esille uuden tieto- ja viestintätekniiikan konkreettisia sovelluksia, joiden toivotaan auttavan ihmisten arkea. Tämä tietoyhteiskunnan teoreettisen keskustelun liittäminen yleishyödylliseen konkretiikkaan onkin kirjan arvokkainta antia ja varmasti laajalle lukijakunnalle yleisesti mielekästä ja mieleenpainuvaa luettavaa.

Tietoyhteiskunnan kehityksen valottamiseen on viime vuosina kuulunut paljon empii-

ristä tutkimusta. Tuhdissa tietopakettissa todetaan loppupäätelmän tapaan, että taannoiset ylisuuret toiveet paremmasta huomisesta voidaan jo unohtaa. Tietotekninen kehitys tulee kuitenkin jatkumaan edelleen voimakkaana.

Uutuuden vireän tietoyhteiskuntakeskustelun tauottua rohkenee maallikkokin jo todeta, että merkittävätkään investoinnit tieto- ja viestintätekniiikkaan eivät tuo automaattisia ratkaisuja nyky-yhteiskunnan keskeisiin ongelmiin. Syntykö kriittisistä arvioistamme uudenlainen tietoyhteiskunnan diskursi ja mahtaako se antaa uutta pontta tieteelliselle tutkimukselle?

KIRSI HAKONIEMI